

Bebek ve Çocuk Gelişimi Laboratuvarı
BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ
PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ
www.bcl.boun.edu.tr

Değerli ebeveynler,

Bebeğinizle birlikte laboratuvarımızda katılmış olduğunuz çalışmalarımızın tamamlanmasının ardından ilginizi çekeceğini düşünerek bulgularımızı sizlerle paylaşmak istedik. Aşağıda, geçtiğimiz 1,5 yıl içerisinde laboratuvarımızda farklı yaş gruplarından bebeklerle yürüttüğümüz çalışmalarımızın şimdiye kadarki sonuçlarını bulacaksınız.

Gelişim psikolojisi alanı, araştırmalarımıza sizin gibi gönüllü olarak katılan bilimsever aileler sayesinde ilerlemekte ve sizler sayesinde bebeklerin ve çocukların sosyal ve bilişsel gelişimi hakkında pek çok şey öğrenebilmekteyiz. Araştırmalarımıza katılmayı kabul eden siz değerli ebeveynlere, vaktiniz ve araştırmamıza gösterdiğiniz ilgi ve açıklıktan ötürü içten teşekkürlerimizi sunuyoruz. Umuyoruz, katılımınız sizin için de keyifli ve bilgilendirici bir deneyim olmuştur.

Bebek ve Çocuk Gelişimi Laboratuvarı
Boğaziçi Üniversitesi
Tel: 0212 359 6565
Email: bclboun@gmail.com
www.bcl.boun.edu.tr

BEBEKLİKTE SOSYAL ÖĞRENME (YA DA “BEBEKLER MÜZİKTE NE ANLAR?”) 6- 11 AY

Bebekler ilk aylardan itibaren daha tanıdık olan kişilere daha uzun dikkat veriyorlar. Bebeklerin seçici bir şekilde dikkatlerini farklı kişilere yönlendirmelerinin, onlar açısından hem sosyal hem de bilişsel olarak çeşitli sonuçları olabileceği düşünülmüyor. Örneğin, bebekler daha tanıdık olan yüzlere daha fazla dikkat vererek (mesela ebeveynleri), onlara en yararlı bilgileri sağlayacak ve ihtiyaçları olduğunda yardım etme olasılığı en yüksek olan kişiler ile aralarındaki bağı güçlendirip, bu kişilerin verdikleri bilgileri de daha kolay takip etme olanağı yakalıyor olabilirler.

Bu çalışmamızda, bebeklerin çok erkenden göstermeye başladıkları bu tercihlerin bebeklerin öğrenmelerini nasıl etkilediğini inceledik. Mesela, anadillerinde konuşan kişilere daha fazla dikkat veren bebekler, bu kişilerin sunduğu bilgiyi, örneğin dinlettiği bir şarkıyı, yabancı dilde konuşan bir kişinin sunduğu şarkıdan daha iyi öğrenir mi?

Bunun için ilk olarak bir grup bebeğe, ebeveynlerinin kucağında bir ekranın karşısında otururken, bir melodiyi sıklıncaya kadar dinlettik. Bebekler bilimsel olarak “sıkıldığında”, yani ekranda onlara gösterdiğimiz videoları izleme süreleri yarıya indiğinde, bu defa onlara dinlettiğimiz melodinin biraz farklı bir versiyonunu dinlettik. Bebekler, bu değişikliği fark edemediler, ve dikkat süreleri azalmaya devam etti. Kısaca, bebeklerin bu iki melodiyi ayırt edemediklerini gözlemledik.

Daha sonraki iki çalışmamızda, bebeklerin ayırt edilmesi çok da kolay olmayan bu iki melodiyi hangi koşullarda daha iyi ayırt edebileceklerini araştırdık. Bir grup bebeğe, yukarıda bahsettiğimiz çalışmanın öncesinde Türkçe konuşan bir yetişkin melodilerden birini kısa bir süre dinletti. Başka bir grup bebeğe ise, aynı çift dilli yetişkin, bebeğin daha önce duymadığı bir dilde (Hollandaca) konuştuktan sonra melodiyi dinletti. Bunun ardından bebekler yukarıda anlatılan süreçten geçtiler. Sonuçlarımız, bebeklerin bu iki melodiyi, sadece anadillerinde konuşan bir kişi onlara melodilerden birini tanıttığı durumda ayırt edebildiklerini, bu kişi yabancı dilde konuştuktan sonra melodiyi sunduğunda, öğrenmenin çok etkili olmadığını gösterdi. Aynı çalışmayı, ortak araştırmalar yürüttüğümüz İspanya'nın Barcelona şehrindeki Pompeu Fabra Üniversitesi'nde İspanyolca duyan bebeklerle yaptığımızda da, benzer sonuçlar elde ettik.

Kısaca, bebekler anadillerinde konuşan kişileri sadece tercih etmiyorlar, aynı zamanda bu kişilerden öğrenmeye daha açıktır ve onların verdikleri bilgileri daha iyi öğreniyorlar. Bu bulgular, bebeklerin anadillerinde konuşma duyduklarında dikkatle ilişkilendirilen beyin dalgalarında artış gözlemlendiği bulgusuyla da uyumlu. Bu çalışmanın devamında farklı sosyo-duygusal faktörlerin öğrenme üzerindeki etkilerini incelemeyi hedefliyoruz. Bebeklerin öğrenme süreçlerine dair bildiklerimize katkıda bulunduğunuzdan ötürü sizlere de bir kez daha teşekkür ediyoruz.

BEBEKLERİN FARKLI İLETİŞİM BİÇİMLERİNE GÖSTERDİKLERİ TERCİHLER 12 - 15 AY

Biz yetişkinler, ve hatta çocuklar, bebeklerle iletişime geçtiğinde içgüdüsel olarak farklı bir şekilde konuşmaya başlıyoruz. Örneğin, sesimizi daha tiz çıkıyor, daha kısa cümlelerle ve daha pozitif ve melodik bir ses tonuyla konuşuyoruz. Bu davranış farklı kültürlerde hem kadınlarda hem erkeklerde gözleniyor. Hatta bebeklere şarkı söylerken de sesimizi benzer şekilde değiştirdiğimiz biliniyor. Peki bebekler bu durumdan memnun mu? Diğer bir deyişle, bu konuşma tarzını tercih ediyorlar mı?

Dört farklı kıtadaki 17 farklı ülkeden, dünyanın önde gelen üniversitelerinin bünyesinde kurulmuş olan 68 bebek gelişimi laboratuvarının bir araya gelerek yürüttüğü bu büyük çaplı uluslararası çalışmada, bebeklerin farklı iletişim biçimlerine gösterdikleri tercihleri inceledik. Araştırmada 3-15 ay arası farklı yaş gruplarından bebekler yer aldı.

Jekyll. "Mothers Don't Speak Clearly to Their Babies." Lunatic Laboratories, 24 Jan. 2015, loonylabs.org/2015/01/23/baby-talk/.

Çalışmada bebeklere çeşitli konuşma kesitleri dinlettik ve bu kesitleri ne kadar süreyle dinlediklerini ölçtük. Bu kesitler, Kuzey Amerikalı ve Kanadalı annelerin, çeşitli objeleri bebeklerine ya da bir yetişkine anlattıkları doğal ses kayıtlardan düzenlenerek oluşturuldu ve dünyanın farklı yerlerinden çalışmaya katılan tüm bebekler bu konuşma kesitlerini İngilizce olarak dinlediler.

Jekyll. "Mothers Don't Speak Clearly to Their Babies." Lunatic Laboratories, 24 Jan. 2015, loonylabs.org/2015/01/23/baby-talk/.

Laboratuvarımızda 12-15 aylık bebeklerle yürüttüğümüz çalışma sonuçlarına göre bu ay aralığında bebeklerin "bebeğe yöneltilmiş konuşma" kesitlerine daha uzun süreyle dikkat verdiklerini gördük. Toplamda 2773(!) bebeğin katıldığı uluslararası sonuçlara göre ise çalışmaya katılan tüm laboratuvarlarda farklı boyutlarda da olsa benzer bir tercih gözlemlendi.

Kısaca, farklı dillere maruz kalan bebekler, konuşmanın içeriğini anlamıyor olsalar bile, konuşmanın melodik özelliklerine dayanarak "bebeğe yöneltilmiş" konuşmayı tercih ediyorlar. Bu çalışmanın devamında, bebeklerin tercihlerini bu defa anadillerindeki konuşma kesitleri ile ölçmeyi hedefliyoruz.

Gelişim Psikolojisi alanında, bu kadar büyük çapta yürütülen bu ilk uluslararası araştırmanın bir parçası olduğunuz için tekrar teşekkür ederiz.

BEBEKLERİN FARKLI İLETİŞİM BİÇİMLERİ HAKKINDAKİ ÇIKARIMLARI 12 - 15 AY

Bishop, Robyn. "Baby Development and Talking: What's Normal?"
Nourish Baby, 14 Sept. 2016, www.nourishbaby.com.au/baby-
development-and-talking/.

Bebekler, onlarla "bebeğe yöneltilen konuşma" ile iletişime geçmemizden memnun gibi görünüyorlar (bkz. yukarıdaki çalışmanın sonuçları). Peki bu iletişimin bebeklere yöneltilmesi gerektiğine dair bir beklentileri var mı?

Bu çalışmada, 12-15 ay arası bebeklere çeşitli animasyonlar izlettik ve bu animasyonlara ne kadar süre ile dikkat verdiklerini ölçtük. Daha önceki çalışmalar, bebeklerin beklenmedik iletişim durumlarına, beklenenlere nazaran daha uzun dikkat verdiklerini gösteriyor. Buna dayanarak çalışmamızda bebeklere anadillerinde (Barselona'da Katalan duyan bebekler) ya da yabancı dilde (İstanbul'da Türkçe duyan bebekler) bebeğe ya da yetişkine yöneltilmiş Katalanca konuşma kesitlerini uyumlu ya da uyumsuz videolar eşliğinde sunduk. Uyumlu videolarda bir yetişkin karşısındaki bebek ile bebeğe yöneltilen konuşma ile, ya da karşısındaki yetişkin ile yetişkine yönelik konuşma ile iletişime geçti. Uyumsuz videolarda ise yetişkin bebek ile yetişkine yönelik konuşma ile, yetişkin ile ise, bebeğe yöneltilmiş konuşma ile iletişime geçti.

Çalışma sonuçları, hem Barselona'daki hem de İstanbul'daki bebeklerin, uyumsuz videolara daha fazla dikkat verdiklerini, yani bu uyumsuz durumları şaşkırtıcı bulduklarını gösterdi. Diğer bir deyişle, bebekler hem anadillerinde, hem de yabancı bir dildeki bebeğe yöneltilen konuşmanın bebeklere yönelmesi gerektiğini, yetişkine yöneltilen konuşmanın ise yetişkine yönelmesi gerektiğini düşünüyorlar. Bu bulgular, bebeklerin, bebeğe yöneltilen konuşma duyduklarında, kendileriyle iletişime geçildiğini anladıklarına işaret ediyor.

Desteğiniz için çok teşekkür ederiz! 😊

Boğaziçi Üniversitesi Psikoloji Bölümü bünyesinde kurulmuş olan laboratuvarımızda bebek gelişimi alanında, bir kısmı dünyanın önde gelen üniversiteleri ile ortak yürütülen, bilimsel araştırmalar yapılmaktadır. Laboratuvarımız ayrıca Türkiye'de 0-2 yaş arası bebeklerle araştırmalar yürüten az sayıdaki kuruluştan biridir. Çalışmalarımız hakkında daha detaylı bilgi almak ve laboratuvarımızda yürüttüğümüz yeni araştırmalarımıza da katılmak için bizimle iletişime geçebilirsiniz! Tanıdığınız diğer bebekli aileleri de araştırmalarımızdan haberdar ederseniz çok mutlu oluruz!

Araştırmalarımız Boğaziçi Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri, TÜBİTAK, Bilim Akademisi ve Amerikan Psikoloji Derneği tarafından fonlanmaktadır.

Çalışmalarımızı takip etmek için:
Instagram, Facebook, Twitter @bounbcl

Bebek ve Çocuk Gelişimi Laboratuvarı
BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ
PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ
www.bcl.boun.edu.tr

